

Notitie reikwijdte en detailniveau

Aanpak milieuonderzoek ten behoeve van de
besluitvorming over het bestemmingsplan
'Buitengebied 2021'

Gemeente Reusel-De Mierden

Notitie reikwijdte en detailniveau

Aanpak milieuonderzoek ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan
'Buitengebied 2021'

Gemeente Reusel-De Mierden

Rapportnummer:	P199237.009.003/HUL
Naam opdrachtgever:	Gemeente Reusel-De Mierden mevrouw M. Verkooijen
Adres opdrachtgever:	Postbus 11 5540 AA REUSEL
Opsteller:	L. Genefaas, H. Ullibroeck, K. Albers
Status:	Definitief
Datum:	27 juli 2020

**Pouderoyen Tonnaer is een handelsnaam van
Pouderoyen BV**

Parklaan 21
5261 LR Vught
T (073) 303 27 00

info@pouderoyentonnaer.nl
pouderoyentonnaer.nl

Op onze dienstverlening zijn de
DNR 2011 van toepassing die u vindt op
pouderoyentonnaer.nl

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Milieu-effectrapport en de m.e.r.-procedure	6
2.1	M.e.r.-plicht voor het bestemmingsplan buitengebied	6
2.2	Onderdelen van het MER	7
2.3	Initiatiefnemer en bevoegd gezag	8
2.4	M.e.r.-procedure	9
2.5	Indienen zienswijzen over het uit te voeren milieuonderzoek	9
3	Een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied	10
3.1	Anticiperen op de Omgevingswet	10
3.2	De belangrijkste beleidskaders	11
3.3	Uitgangspunten voor het bestemmingsplan	14
4	Referentie & alternatieven	16
4.1	Referentiesituatie	16
4.2	Ontwikkeling van de veehouderijen in Reusel-De Mierden	18
4.3	Scenario's mogelijke ontwikkeling van de veehouderij in het MER	22
5	Te onderzoeken effecten	25
5.1	Plangebied en studiegebied	25
5.2	Beoordelingsschaal	26
5.3	Beoordelingscriteria	27
5.4	Nadere uitwerking van enkele beoordelingscriteria	28
5.4.1	Natuur en stikstof	28
5.4.2	Geur uit stallen van veehouderijen	30
5.4.3	Fijn stof	34
5.4.4	Endotoxinen	35

Bijlagen

Bijlage 1 Samenhang tussen m.e.r.-procedure en de procedure bestemmingsplan

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

1 Inleiding

Een nieuw bestemmingsplan buitengebied Reusel-De Mierden

De geldende juridische planologische situatie van het buitengebied van de Brabantse gemeente Reusel-De Mierden dateert uit 2009. In 2013 is dit bestemmingsplan op onderdelen herzien, uitsluitend met betrekking op de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderijen. Er zijn in het verleden wel stappen gezet om het bestemmingsplan buitengebied te actualiseren, maar het in 2016 opgestelde ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied 2017" is niet vastgesteld. Door het vaststellen van de gemeentelijke Omgevingsvisie in 2018 en gewijzigd provinciaal beleid is dat plan niet meer actueel. De gemeente werkt daarom aan de totstandkoming van een nieuw planologisch kader voor het buitengebied.

Deze notitie reikwijdte en detailniveau beschrijft de opzet van het milieuonderzoek

Voor het bestemmingsplan moet een milieueffectrapport (MER) worden opgesteld en de m.e.r.-procedure (m.e.r.) worden doorlopen. Deze notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) is de eerste stap in de m.e.r.-procedure. Bedoeld om betrokkenen te informeren over het uit te voeren milieuonderzoek en de gelegenheid te geven een zienswijze in te dienen over dat onderzoek. Waarop moet het onderzoek zich vooral gaan richten, wat is minder belangrijk, en wat kan zelfs helemaal buiten beschouwing blijven? 'Reikwijdte' staat voor de onderwerpen die het MER moet gaan bestrijken: welke alternatieven moeten in dit geval onderzocht worden en welke milieuaspecten zijn relevant in dit onderzoek? Bij 'detailniveau' draait het om de vraag hoe uitgebreid en op welk schaalniveau de verschillende milieuaspecten onderzocht moeten worden en op welke manier dat onderzoek moet worden uitgevoerd.

Overheden, maatschappelijke organisaties en ieder ander die zich betrokken voelt bij het buitengebied van Reusel-De Mierden kan een zienswijze indienen over de inhoud van het op te stellen MER voor het nieuw bestemmingsplan buitengebied.

Bij het opstellen van het MER zorgt de gemeente ervoor dat rekening wordt gehouden met de ingebrachte zienswijzen n.a.v. deze Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) en de contouren van het nieuwe bestemmingsplan. Het op te stellen MER wordt samen met het ontwerp bestemmingsplan ter visie gelegd. Zodat het milieubelang bij het nemen van het besluit over het vaststellen van het bestemmingsplan goed kan worden meegewogen.

Topografische kaart gemeente Reusel-De Mierden (bron: Omgevingsvisie 2018)

Het plangebied van het nieuw bestemmingsplan omvat het gehele buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden. De kernen en bedrijventerreinen zijn uitgezonderd.

Voor enkele specifieke locaties zijn nog afzonderlijke ruimtelijke plannen in procedure. Deze behoren niet tot het plangebied.

Leeswijzer

In voorliggende Notitie reikwijdte en detailniveau treft u in hoofdstuk 2 een nadere toelichting aan op de m.e.r.-procedure. In hoofdstuk 3 is nader ingegaan op de inhoud van het op te stellen bestemmingsplan en de kaders die daarvoor gelden.

In hoofdstuk 4 zijn de referentiesituatie en te beschouwen alternatieven en ontwikkelscenario's omschreven. Tenslotte wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op de te onderzoeken effecten.

In bijlage 1 is de samenhang tussen m.e.r.-procedure en de procedure voor het bestemmingsplan weergegeven en in bijlage 2 is een verklarende woordenlijst opgenomen.

Op de website van de gemeente Reusel-De Mierden is informatie opgenomen over de aanpak voor het buitengebied die het motto Bruisend Buitengebied heeft gekregen. Hierin is ook nieuws over het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied opgenomen.

“Het buitengebied in Brabant is volop in beweging en verandert de komende jaren sterk. In onze gemeente is dat niet anders. Veel agrarische bedrijven stoppen en voor de vrijkomende agrarische gebouwen zoeken we naar een nieuwe functie. We moeten ons aanpassen aan de veranderingen van het klimaat en ook nieuwe energiebronnen moeten een plek krijgen in ons buitengebied. Deze beweging, die we met een mooi woord ‘transitie’ noemen, willen we als gemeente begeleiden, maar vooral ook aangrijpen om ons mooie buitengebied en het veelzijdige landschap te versterken. Dat betekent dat we aan de slag moeten. Een belangrijke stap voor het komende jaar is een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied” (bron: website gemeente, mei 2020)

2 Milieueffectrapport en de m.e.r.-procedure

2.1 M.e.r.-plicht voor het bestemmingsplan buitengebied

Voor het nieuwe bestemmingsplan bestaat een wettelijke verplichting om een milieueffectrapport (MER) op te stellen en hierbij de m.e.r.-procedure (m.e.r.) te doorlopen. Er is sprake van een wettelijke m.e.r.-plicht omdat het nieuwe bestemmingsplan buitengebied kaderstellend is voor later te nemen m.e.r.-plichtige - of m.e.r.-beoordeling plichtige besluiten. Zoals een nog te nemen besluit over de aanvraag van een nieuwe omgevingsvergunning voor een veehouderij. Ook kan er sprake zijn van een m.e.r.-plicht als zou blijken dat er een zogenaamde Passende beoordeling moet worden opgesteld. Dat is een nader onderzoek dat wordt voorgeschreven in Europese richtlijnen en de Wet natuurbescherming, als uit eerste toets (voortoets) blijkt dat het benutten van de planologische mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, kan leiden tot significant negatieve effecten op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden.

In het Besluit m.e.r. zijn diverse activiteiten genoemd die m.e.r.-plichtig dan wel m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Deze activiteiten zijn respectievelijk opgenomen in onderdeel C en onderdeel D van de bijlage van het Besluit m.e.r. (de zogenoemde lijst C en lijst D). Voor een bestemmingsplan buitengebied betreft het met name activiteiten die de oprichting of uitbreiding van een veehouderij mogelijk maken. Lijst D kent daarbij de laagste drempelwaarden en is in de meeste gevallen maatgevend.

Op grond van het Besluit m.e.r. zijn veehouderijbedrijven m.e.r.-(beoordelings)plichtig als ze groter zijn dan de volgende indicatieve drempels: 40.000 stuks pluimvee; 2.000 stuks mestvarkens; 750 stuks zeugen; 3.750 stuks gespeende biggen; 5.000 stuks pelsdieren; 1.000 stuks voedsters of 6.000 vlees- en opfokkonijnen; 200 stuks melk-, kalf- of zoogkoeien ouder dan 2 jaar; 340 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar; 340 stuks melk-, kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar; 1.200 stuks vleesrunderen; 2.000 stuks schapen of geiten; 100 stuks paarden of pony's; 1.000 stuks struisvogels (categorie D14).

Ook het moeten opstellen van een Passende beoordeling kan een aanleiding vormen voor de verplichting om een MER op te stellen omdat het nieuwe plan significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden tot gevolg kan hebben. Het bestemmingsplan gaat over de planologische ontwikkelingsmogelijkheden van functies die in nabijheid van het in Nederland gelegen Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' en de in België gelegen Natura2000-gebieden 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout', 'Valleigebied van De Kleine Nete' en Ronde Put' liggen. In de praktijk zal het er op neerkomen dat uit het milieuonderzoek en de regels van het bestemmingsplan moet blijken dat significante gevolgen op de Natura 2000-gebieden uit te sluiten zijn. Indien blijkt dat significante gevolgen op de Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten zijn, zal het bestemmingsplan hierop moeten worden aangepast.

Overige activiteiten

Naast veehouderij zijn in het bestemmingsplan 'Buitengebied 2021' voornamelijk geen andere activiteiten voorzien, die kunnen leiden tot een m.e.r.-(beoordelings)plicht. Wel zal het MER inzicht moeten geven in de belangrijkste milieueffecten die kunnen ontstaan bij het gebruik maken van de geboden planologische ontwikkelruimte uit het bestemmingsplan zoals functieverandering van vrijkomende agrarische bebouwing (vab's) naar niet-agrarische functies en mogelijk uitbreidingen van niet-agrarische bedrijven, recreatieve voorzieningen en teelt ondersteunende voorzieningen. Maar alleen voor zover dit gepaard kan gaan met belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu.

De focus van het op te stellen MER zal liggen op de mogelijke milieueffecten die samenhangen met de planologische ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij (inclusief de mogelijkheden voor om te schakelen naar andere functies) en het voorkomen van mogelijke negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden. Het gaat bij de mogelijke effecten op Natura2000-gebieden om mogelijke toenames van de stikstofbelasting op deze gebieden of andere effecten, zoals verdroging en versterking van Natura2000-gebieden. Daarnaast zal er worden ingegaan op de relatie tussen het bestemmingsplan en de opgaven m.b.t. de energietransitie¹ en klimaatadaptatie.

m.e.r.-plicht voor individuele activiteiten blijft gehandhaafd

Een misverstand is dat, na het doorlopen van een m.e.r. voor een bestemmingsplan buitengebied, geen m.e.r. (beoordeling) meer nodig zou zijn voor de individuele activiteiten, zoals een besluit over een uitbreiding van een grotere veehouderij in het buitengebied. Dit is niet het geval. Als een veehouderij wil uitbreiden, dan wordt de vergunningaanvraag getoetst op de eigen m.e.r.-(beoordelings)-plicht. Bij de toets of bij het opstellen van een MER in het kader van die individuele ontwikkeling, kan bij dat onderzoek wel gebruik worden gemaakt van de resultaten van het MER dat wordt opgesteld voor het bestemmingsplan buitengebied.

2.2 Onderdelen van het MER

Het MER beschrijft ontwikkelingen en effecten op het schaalniveau van het buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden. Gecumuleerde effecten voor de omgeving door een combinatie van activiteiten en functies in en rondom het plangebied staan centraal. Het MER gaat dus niet specifiek in op individuele bedrijven.

¹ Voor de regio De Kempen wordt gewerkt aan een beleidskader grootschalige zon- en windenergie. Ook daarvoor wordt een m.e.r.-procedure doorlopen. Besluiten over dergelijke projecten worden in afzonderlijke trajecten genomen in maken geen onderdeel uit van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied.

Wel zal in het MER worden ingegaan op de mogelijkheden die er voor verschillende locaties (van veehouderijen maar ook locaties van andere functies) zijn om de ontwikkelruimte die het bestemmingsplan biedt, daadwerkelijk in te vullen zonder een toename van de stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige en –overbelaste Natura2000-gebieden.

Het op te stellen MER bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een beschrijving van wat met de vaststelling van het bestemmingsplan wordt beoogd.
- Een beschrijving van de ontwikkelingen die met het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt, inclusief de uitgangspunten en randvoorwaarden die daarbij gelden.
- Relevante plannen, wetten, regels en besluiten die betrekking hebben op de ontwikkelingen die met het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt.
- Een beschrijving van de bestaande situatie en verwachte ontwikkeling, zoals die er zou zijn zonder vaststelling van het bestemmingsplan.
- Redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven c.q. ontwikkelscenario's voor invulling van het bestemmingsplan.
- Een beschrijving van de gevolgen voor het milieu van de ontwikkelingen die met het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt en voor zover aan de orde effecten van alternatieven (ontwikkelscenario's).
- Een vergelijking van de huidige situatie en de te verwachten autonome ontwikkeling met de beschreven mogelijke gevolgen voor het milieu.
- Een beschrijving van de maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen op het milieu te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen.
- Een overzicht van de leemten in de beschrijvingen van de bestaande toestand van het milieu en de gevolgen voor het milieu.
- Een zelfstandig leesbare samenvatting van het MER.

2.3 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Voor deze m.e.r.-procedure is de gemeente Reusel-De Mierden zowel initiatiefnemer (IN) als bevoegd gezag (BG). Praktisch betekent dit dat het college van burgemeester en wethouders het bestemmingsplan en het MER voorbereidt (IN) en dat de gemeenteraad het bestemmingsplan vaststelt (BG). Bij de vaststelling van het bestemmingsplan maakt de gemeenteraad gebruik van het MER en de reacties en adviezen die worden ingediend respectievelijk gegeven n.a.v. de ter inzage legging van het MER en het ontwerp bestemmingsplan.

2.4 M.e.r.-procedure

De m.e.r.-wetgeving kent een uitgebreide procedure (plannen en 'grote' vergunningen) en een beperkte procedure ('kleine' vergunningen). Voor het MER voor het bestemmingsplan 'Buitengebied 2021' van de gemeente Reusel-De Mierden is de uitgebreide procedure van toepassing.

Stappen in de uitgebreide m.e.r.-procedure

1. De m.e.r.-procedure start met een bekendmaking van het voornemen via een openbare kennisgeving van de gemeente
2. De gemeente Reusel-De Mierden stuurt deze Notitie reikwijdte en detailniveau voor reactie naar andere overheden en maatschappelijke organisaties, maar ook anderen kunnen een zienswijze indienen over de inhoud van het op te stellen MER. Bijvoorbeeld over de alternatieven, de beoordelingscriteria en suggesties voor de besluitvorming.
3. Bij het opstellen van het MER zorgt de gemeente ervoor dat rekening wordt gehouden met de ingebrachte zienswijzen op de NRD.
4. Het MER wordt samen met het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Eenieder wordt in de gelegenheid gesteld zienswijzen over het MER en het bestemmingsplan naar voren te brengen. De Commissie voor de m.e.r. toetst tevens de kwaliteit van het MER. Ook beoordeelt de commissie of informatie aanwezig is (en juist is) om het bestemmingsplan te kunnen vaststellen.
5. Het bestemmingsplan wordt samen met het MER en een reactie op de ingebrachte zienswijzen en het toetsingsadvies van de commissie m.e.r. ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

2.5 Indienen zienswijzen over het uit te voeren milieuonderzoek

Iedereen kan een zienswijze indienen over de inhoud van het op te stellen milieueffectrapport voor het bestemmingsplan buitengebied en aangeven wat moet worden onderzocht. De gemeente Reusel-De Mierden publiceert informatie over de termijn van terinzagelegging van de stukken en de wijze van indiening van zienswijzen.

3 Een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied

3.1 Anticiperen op de Omgevingswet

Het huidig bestemmingsplan 'Buitengebied 2009' en de herziening van dit bestemmingsplan ('Buitengebied 2009, herziening fase 1A') sluiten niet meer aan op de bestuurlijke ambities zoals vastgelegd in de integrale Omgevingsvisie (gemeente Reusel-De Mierden, 2018) en de regels in de Interim omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant. In het verleden zijn reeds stappen gezet om het bestemmingsplan buitengebied te actualiseren, maar het in 2016 opgestelde ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied 2017" is niet vastgesteld en behoeft tevens aanpassing. De gemeente werkt daarom aan de totstandkoming van een nieuw planologisch kader voor het buitengebied.

In september 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel van burgemeester en wethouders om voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet een nieuw ontwerp bestemmingsplan buitengebied ter inzage te leggen. Vanaf de inwerkingtreding van deze wet kan er geen bestemmingsplan meer in procedure worden gebracht, maar wordt er gewerkt met een omgevingsplan. De beoogde datum van inwerkingtreding is onlangs 1 jaar uitgesteld en is nu 1 januari 2022.²

Er is voor gekozen vooralsnog niet direct een omgevingsplan te maken. Reden hiervoor is dat de gemeente binnen afzienbare termijn een actueel bestemmingsplan voor het buitengebied wil hebben. Dat bestemmingsplan kan vervolgens als basis dienen voor het nieuwe omgevingsplan. Wel is ervoor gekozen om op onderdelen te anticiperen op de Omgevingswet, waarbij er gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden die daarvoor zijn opgenomen in de Crisis- en Herstelwet. Het op te stellen bestemmingsplan voor het buitengebied is een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. Enkele instrumenten uit de nieuwe Omgevingswet kunnen voordelen bieden om als gemeente sturing te geven aan de gewenste ontwikkeling van het buitengebied en om burgers en ondernemers daarbij te faciliteren.

² Zie de kamerbrief van 20 mei 2020 met het kenmerk 2020-0000238632. Parlementaire behandeling van dit voorstel van de minister van Binnenlandse Zaken is voorzien in de tweede helft van 2020

Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt het nieuwe bestemmingsplan onderdeel van het “omgevingsplan van rechtswege”. De gemeente heeft vervolgens tot minimaal 2029 de tijd om dit nieuwe bestemmingsplan later om te zetten in een omgevingsplan nieuwe stijl, dat voldoet aan alle regels van de Omgevingswet.

3.2 De belangrijkste beleidskaders

In deze paragraaf staan de meest relevante beleidskaders genoemd. Deze zijn kaderstellend voor het bestemmingsplan buitengebied en het MER. Een gedetailleerde behandeling, waarbij ook de essentie van andere kaders voor het bestemmingsplan wordt beschreven, komt in het MER te staan.

Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

De Interim omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant³ is bepalend voor de regeling en wijze van bestemmen van o.a. veehouderijen. Die zijn voor het MER van belang omdat de effecten die kunnen optreden bij ontwikkeling van veehouderijen, een belangrijke reden zijn voor de m.e.r.-plicht voor het bestemmingsplan.

In de Interim omgevingsverordening staan regels waarmee een gemeente rekening moet houden bij het ontwikkelen van bestemmingsplannen, zoals:

- Transitie naar een zorgvuldige veehouderij, wat inhoudt dat ontwikkelruimte verdiend moet worden met stappen in verduurzaming.
- Staldering om een verdere concentratie van intensieve veehouderij tegen te gaan in delen van Brabant, waaronder Reusel-De Mierden. De bouw van nieuwe stallen is alleen mogelijk als er oude stallen (in de regio) verdwijnen.
- Geen ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderijen binnen delen van het buitengebied, rond natuur en woonkernen (gebieden met beperkingen veehouderij). Hiervoor geldt het zogenaamde 'slot op de muur'.
- Bevordering van ruimtelijke kwaliteit door middel van een zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit (zorgvuldig ruimtegebruik) en kwaliteitsverbetering van het landschap.

³ Vastgesteld op 25 oktober 2019

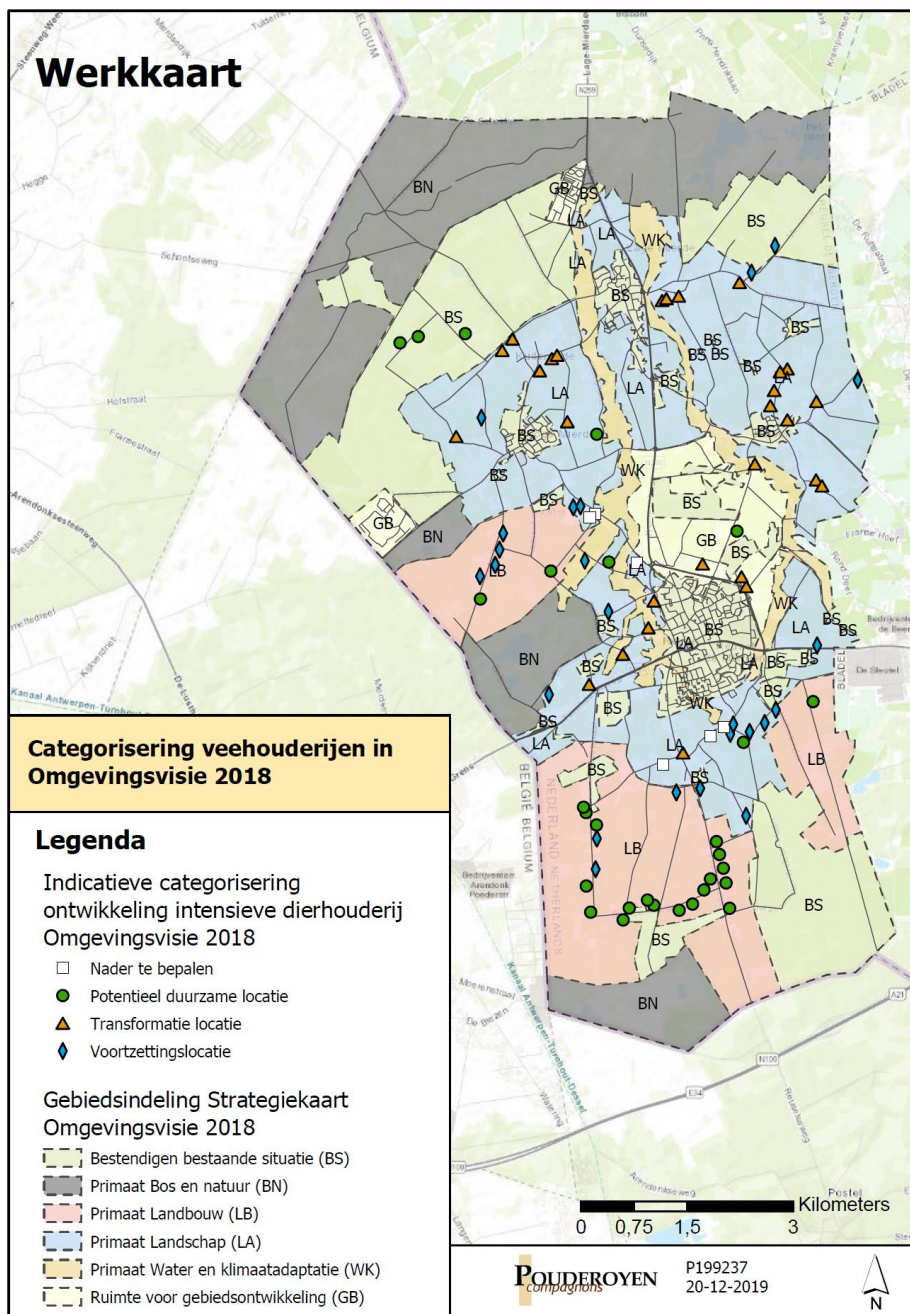
In de Interim omgevingsverordening (IOV) zijn regels opgenomen voor vermindering van stikstofuitstoot op de Natura 2000-gebieden. De verordening stelt (extra) technische eisen aan stallen die qua emissiereductie verder gaan dan de vereisten uit het landelijke Besluit emissiearme huisvesting. Nieuwe stallen worden vanaf juli 2010 getoetst aan de streefwaarden die in de bijlagen bij de verordening zijn genoemd. In juli 2017 heeft de provincie besloten de termijn waarop verouderde stallen waar geen of nauwelijks emissie-maatregelen zijn genomen moeten voldoen aan de emissie reducerende eisen naar voren te halen en emissie-eisen voor stallen voor verschillende diercategorieën aan te scherpen. In juli 2020 is een ontwerp-wijziging van de IOV ter inzage gelegd, De uiterste datum waarop verouderde stallen aangepast moeten zijn, verschuift van 1 oktober 2022 naar 1 januari 2024. Vanaf 2024 moet een bedrijf gemiddeld per locatie voldoen aan de emissie-eisen. Stikstofuitstoot van verouderde stallen mag dan nog gecompenseerd worden met nieuwe stallen.

Zie ook [<https://www.brabant.nl/Onderwerpen/Omgevingsbeleid/Interim-omgevingsverordening/Wijziging-Interim-omgevingsverordening>]

Omgevingsvisie gemeente Reusel-De Mierden

In 2018 heeft de raad van de gemeente de Omgevingsvisie vastgesteld. De Omgevingsvisie zet de gemeente Reusel-De Mierden kort en beeldend neer, formuleert ambities en geeft aan op welke wijze deze ambities verwezenlijkt kunnen worden. Achtereenvolgens komen aan bod: de historische context, de kwaliteiten, de knelpunten, de maatschappelijke tendensen, de visie op het grondgebied, de visie op de (Kempische) samenleving, de strategie, de beleidsuitspraken samengevat, de economische paragraaf en drie uitvoeringsparagrafen. De Omgevingsvisie is te raadplegen via de website ruimtelijkeplannen.nl.

Zie [https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.1667.SVGrdm5012-VAST/d_NL.IMRO.1667.SVGrdm5012-VAST.pdf]

Indicatieve categorisering ontwikkelingsmogelijkheden intensieve dierhouderij, businesscase Omgevingsvisie, Reusel-De Mierden, 2018 en bewerking Pouderoyen, 2019

De Omgevingsvisie geeft richting aan de door het gemeentebestuur gewenste ontwikkelingen in o.a. het landelijk gebied van Reusel-De Mierden. Initiatieven die passen in de visie kunnen rekenen op een positieve grondhouding van de gemeente. De Omgevingsvisie is een beleidskader, maar legt de planologische mogelijkheden niet juridisch vast. Dat gebeurt via aparte plannen en ten dele in het op te stellen bestemmingsplan buitengebied. Een bestemmingsplan legt de huidige situatie en eventuele te voorziene veranderingen juridisch vast. Maar dat kan niet voor ontwikkelingen die nog onbekend of onvoldoende uitgewerkt en onderzocht zijn. Daarom is het op te stellen bestemmingsplan buitengebied in hoofdzaak conserverend van karakter: de bestaande functies en waarden zijn vastgelegd en binnen een bepaalde bandbreedte zijn er mogelijkheden voor veranderingen of uitbreidingen, alleen voor zover die passen binnen het beleid uit de Omgevingsvisie, de provinciale kaders en er geen aanvullend onderzoek nodig is.

3.3 Uitgangspunten voor het bestemmingsplan

Om te komen tot een nieuw bestemmingsplan is voor een aantal onderwerpen het beleid dat aan de basis staat voor het bestemmingsplan nader beschreven en uitgewerkt. Het gaat hierbij o.a. om de vertaling van het beleid voor de veehouderij uit de gemeentelijke Omgevingsvisie in het bestemmingsplan, om de hergebruiksmogelijkheden van vrijgekomen – en vrijkomende agrarische bebouwing (Vab's) en de bescherming van landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden in het buitengebied. De beleidskeuzes die ten aanzien van deze thema's zijn gemaakt, zijn vervat in de Nota van Uitgangspunten.

De volgende onderwerpen uit de Nota van Uitgangspunten zijn het meest relevant voor in het milieueffectrapport (MER):

- De verruimde hergebruiksmogelijkheden voor vrijkomende agrarische bebouwing;
- De ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen;
- De bestemmingswijze van bestaande agrarische bedrijven en niet-agrarische bedrijven;
- De gebiedsbestemmingen c.q. regelingen voor agrarische gebieden met waarden op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie;
- De mogelijkheden die de Crisis- en herstelwet biedt om voor te sorteren op de Omgevingswet, o.a. voor het verminderen van geuroverlast en het meenemen van het aspect gezondheid bij het beoordelen van de aanvaardbaarheid van een uitbreiding van een veehouderij of ontwikkelingen nabij veehouderijen
- De mogelijkheden om te sturen op energietransitie en klimaatadaptatie.
- De wijze waarop in de op te stellen Nota ruimtelijke kwaliteit en de vertaling daarvan in het bestemmingsplan wordt gestuurd op bescherming en versterking van landschappelijke – en natuurlijke waarden en kwaliteiten.
- De bescherming van archeologische en cultuurhistorische waarden via de actualisatie erfgoedverordening en de vertaling daarvan in het bestemmingsplan.

De planologische ontwikkelingsmogelijkheden en de voorwaarden die daarbij worden gesteld worden in het MER beschouwd in relatie tot de mogelijke effecten hiervan op omwonenden, op andere functies en op de mogelijke aantasting of juist versterking van waarden en kwaliteiten in het buitengebied.

Op basis van de Omgevingsvisie (gemeente) en de Interim omgevingsverordening zijn beleidsmatige uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan verwoord in een Nota van Uitgangspunten. Deze is op 7 juli 2020 door de gemeenteraad van Reusel-De Mierden vastgesteld. Voor een verdere toelichting op die beleidsuitgangspunten, zie <https://ris2.ibabs.eu/Agenda/Details/ReuselDeMierden/15c08b93-88aa-4760-81fd-0ee2b5069415>

4 Referentie & alternatieven

4.1 Referentiesituatie

Voor het op te stellen MER is het van belang om te bepalen wat de huidige situatie is in het plangebied en welke autonome ontwikkelingen voorzien zijn. Hiermee worden de verschillende referenties vastgelegd als uitgangspunt voor het bepalen van de maximale effecten die mogelijk zijn bij het vaststellen van de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij.

Huidige situatie

De huidige situatie wordt in het MER beschreven aan de hand van de gegevens uit vergunningen en meldingen van veehouderijbedrijven, in combinatie met de verbeelding en planregels uit het voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied 2021'. Dit geeft de vergunde situatie weer.

De vergunde dierenaantallen kunnen afwijken van de werkelijk gehouden dierenaantallen. Voor de Voortoets in het kader van de Wet natuurbescherming zijn de werkelijk gehouden dierenaantallen de referentie. Dit is de huidige situatie vergund, gecorrigeerd voor veebezetting. Uitgangspunt hierbij is het gemiddeld verschil tussen vergund en werkelijk van 20%: een gemiddeld bezettingspercentage van 80%. Dit is afgeleid uit een vergelijking van gegevens van het CBS (opgegeven bezetting) en de vergunde en gemelde dierplaatsen, rekening houdend met functionele leegstand die in de standaard emissiefactoren is verdisconteerd.

Latente ruimte in vergunningen van veehouderijen

Er zijn verschillende kengetallen waarmee de ontwikkeling van de omvang van het aantal dieren kan worden weergegeven. Zo geven veehouderijbedrijven via de landbouwtelling jaarlijks aan hoeveel dieren ze houden. Voor het houden van varkens en pluimvee zijn productierechten nodig en voor melkvee fosfaatrechten.

Een veehouderij heeft een vergunning of moet een melding doen van het aantal dierplaatsen. Deze geven een indicatie van de potentiële omvang van de varkens- en pluimveestapel. Vergund wil niet zeggen dat de veehouder ook alle ruimte voor het houden van vee al heeft gerealiseerd. De productierechten en vergunde dierplaatsen worden meestal niet volledig benut. Dat hangt onder meer af van de voerkosten en de prijzen van de dieren. Andere oorzaken zijn het tijdsverschil tussen een verleende vergunning en realiseren en vullen van de stal, de tijd tussen het feitelijk stoppen of krimpen van een veehouderij en het (gedeeltelijk) intrekken van vergunning en de productie in het kader van dierwelzijnsconcepten (bv. Beter leven ster) met een lagere bezetting dan vergund.

De jaarlijkse CBS-cijfers van het aantal gehouden dieren kunnen dan ook lager uitkomen dan de dierrechten en de vergunde dierplaatsen. De latente ruimte (het verschil tussen het aantal vergunde dierplaatsen met de opgave in de CBS gegevens) is het grootst voor melkrundvee en is kleiner voor varkens- en pluimvee.

Autonome ontwikkelingen

Voor het MER is daarnaast de autonome ontwikkeling van belang: de ontwikkelingen die te voorzien zijn en waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden. De belangrijkste hiervan is dat alle bedrijven moeten voldoen aan het landelijke Besluit emissiearme huisvesting en de eisen die de provincie stelt. Het Besluit emissiearme huisvesting stelt eisen aan de maximale emissies van ammoniak en fijnstof die bedrijven mogen uitstoten. In de Interim Omgevingsverordening (IOV) van de provincie Noord-Brabant zijn eisen opgenomen die de provincie Noord-Brabant stelt m.b.t. de emissie van ammoniak uit stallen van veehouderijen meegenomen, zoals opgenomen in de provinciale interim omgevingsverordening. De provinciale eisen m.b.t. de ammoniakemissie per dierplaats zijn strenger dan de landelijke eisen.

Vanwege de landelijke en provinciale regels en andere wet- en regelgeving zal de ammoniakemissie uit stallen van veehouderijen dalen en zal dit naar verwachting ook gepaard gaan met een daling van andere emissies uit stallen, zoals geur, fijn stof en endotoxinen. Deze landelijke en provinciale emissie-eisen worden meegenomen in een derde referentie. Deze referentiesituatie is relevant voor het MER.

Enkele andere ontwikkelingen m.b.t. emissies uit de veehouderij

- a. Per 1 januari 2020 is de gedoogregeling (stoppersregeling) beëindigd en zijn- of zullen er naar verwachting locaties worden beëindigd waarvan de stallen niet voldoen aan de emissie-eisen uit het Besluit emissiearme huisvesting. Of zullen de stallen op deze locaties gemoderniseerd moeten zijn zodat er wel wordt voldaan aan de emissie-eisen uit het Besluit emissiearme huisvesting. Het beëindigen van locaties zal leiden tot een daling van de berekende emissies en/of de latente ruimte. Modernisering van stallen leidt gemiddeld tot een daling van de emissie per dier. Omdat modernisering vaak gepaard gaat met schaalvergroting, leidt dit niet automatisch tot een daling van de berekende emissies en immissies
- b. Momenteel wordt uitvoering gegeven aan de regeling Sanering varkenshouderij, waarin er mogelijkheden worden geboden aan varkensbedrijven om hun locaties te beëindigen tegen een vergoeding van de varkensrechten en voor de sloop van de gebouwen. Meer duidelijkheid over feitelijk deelname van varkenshouders in – en rondom Reusel-De Mierden is er naar verwachting na de zomer van 2020.
- c. Naast de regeling Sanering varkenshouderijen zijn er door het Rijk en de provincies maatregelen aangekondigd om de emissie – en depositie van stikstof, ook uit veehouderijen, te beperken. In een brief aan de Tweede Kamer heeft de minister van LNV aangekondigd dat er vanuit het Rijk voor stoppers € 350 miljoen beschikbaar wordt gesteld. Dit is onderdeel van het gebiedsproces voor maatregelen rondom Natura2000-gebieden dat door provincies wordt vormgegeven. Voor blijvers is eerder door het Rijk € 172 miljoen beschikbaar gesteld. Dit bedrag is bedoeld voor innovatieve, brongerichte verduurzaming van stallen. Meer duidelijkheid over deelname van veehouders in Reusel-De Mierden aan deze regelingen en de effecten daarvan is er waarschijnlijk niet voor 2021.

De volgende referentiesituaties worden in het MER onderzocht:

- a. Huidige situatie vergund (op basis van vergunde dierplaatsen en stallen).
- b. Huidige situatie vergund, met CBS-correctie voor veebezetting. Dit is de referentie voor de Voortoets in het kader van de Wet natuurbescherming.
- c. Huidige situatie vergund inclusief emissie eisen Besluit emissiearme huisvesting en emissie-eisen provincie (IOV) en CBS-correctie voor veebezetting. Dit is de referentie voor het MER.

De planhorizon ligt op circa 10 jaar na de vaststelling van het bestemmingsplan 'Buitengebied 2021' door de gemeenteraad. Als referentiejaar wordt uitgegaan van 2030.

4.2 Ontwikkeling van de veehouderijen in Reusel-De Mierden

Steeds strengere milieuregels (zoals eisen over emissies stikstof en ammoniak) hebben geleid tot een lagere uitstoot per dierplaats, duurzamere productie en een verhoging van het dierenwelzijn. Maar, tegelijkertijd stellen ze ook strengere grenzen en voorwaarden aan ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij. Het voldoen aan de strengere eisen vraagt grote investeringen van boeren, bijvoorbeeld in de vorm van luchtwassers.

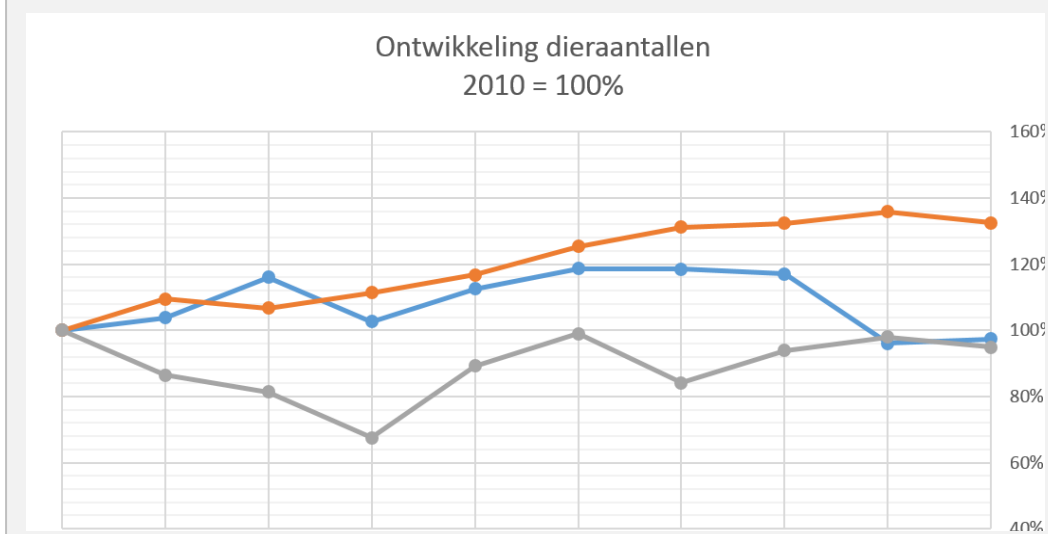
De verwachting is dat wegens de vereiste grote investeringen een aanzienlijk aantal veehouders moet of wil stoppen, of desnoods een andere richting op gaat. Een deel gaat door met produceren zolang de marktprijzen gunstig zijn. Toekomstgerichte ondernemers kiezen er tevens voor om te investeren. Ook voor hen geldt dat het economisch verdienmodel steeds meer onder druk komt te staan wegens het feit dat meer investeringen vanuit de milieuwetgeving moeten worden gedaan voor een steeds kleinere winstmarge. Schaalvergroting lijkt voor deze groep ondernemers een oplossing te bieden voor de vanuit milieuwetgeving gevraagde hoge investeringen, doordat boeren met een hogere productie deze investeringen kunnen compenseren. Zo leidt, paradoxaal genoeg, dezelfde milieuwetgeving die streeft naar een lagere uitstoot, duurzamere productie en een verhoging van het dierenwelzijn, tot grotere maar modernere stallen.

Boeren kiezen ervoor te produceren voor de wereldmarkt, te specialiseren, om te schakelen of te verbreden. Boeren gaan hiervoor de uitbreidingsmogelijkheden op de eigen locatie benutten, maar gaan ook zoeken naar mogelijkheden om perspectievolle vrijkomende locaties aan te kopen als 'satellietlocatie'. Naast de voorlopers en stoppers wil een deel van de veehouders zo lang mogelijk afwachten met het maken van een keuze voor de ontwikkelingsrichting, omdat ze ten eerste niet weten welke kant het landbouwbeleid opgaat, ten tweede een toekomstperspectief en erkenning missen en ten derde omdat ze financiële en sociaal/economische problemen ondervinden. Deze groep is vaak onzichtbaar voor de overheid

In onderstaande tabellen en grafieken is de ontwikkeling van het aantal dieren in de gemeente weergegeven, op basis van gegevens uit de landbouwtellingen (opgave aantal dieren door de veehouders).

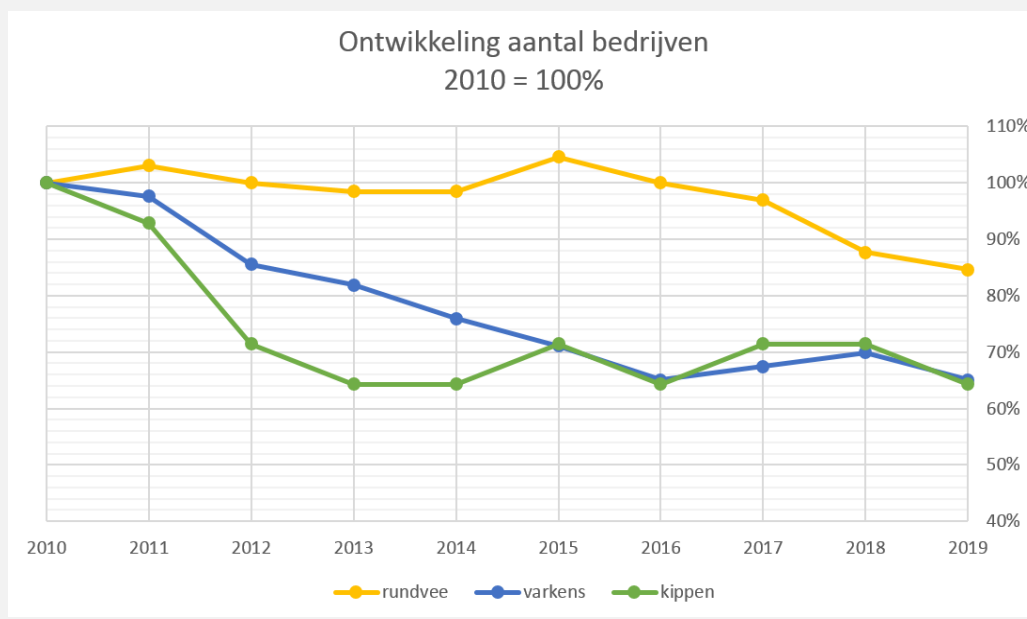
Hieruit blijkt dat het aantal gehouden varkens sterk is gestegen sinds 2010. Het aantal stuks rundvee nam toe tot 2017 en is daarna afgenomen (invoering fosfaatrechten). Het aantal kippen is licht gedaald.

Type veehouderij	Toe- of afname aantal dieren 2014 ten opzichte van 2010	Toe- of afname aantal dieren 2019 ten opzichte van 2015	Toe- of afname aantal dieren 2019 ten opzichte van 2010
Rundvee	+ 13%	- 18%	- 3%
Varkens	+ 17%	+ 6%	+ 33%
Kippen	- 11%	- 4%	- 5%

Figuur 1: Weergave ontwikkeling dieraantallen gemeente Reusel-De Mierden, landbouwtellingen, 2010-2019 (bron: CBS, opgave veebezetting in landbouwtellingen)

Type veehouderij	Afname aantal bedrijven 2014 ten opzichte van 2010	Afname aantal bedrijven 2019 ten opzichte van 2015	Afname aantal bedrijven 2019 ten opzichte van 2010
Rundvee	- 2%	- 19%	- 15%
Varkens	- 24%	- 8%	- 35%
Kippen	- 36%	- 10%	- 36%

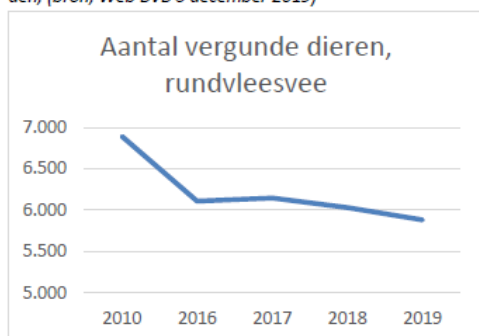
Figuur 2: Weergave ontwikkeling aantal bedrijven gemeente Reusel-De Mierden, landbouwellingen, 2010-2019 (bron: CBS opgave veebezetting in landbouwellingen)

Vooraf het aantal varkens- en pluimveebedrijven is in de periode sinds 2010 sterk gedaald. Ook het aantal rundveebedrijven is afgenomen.

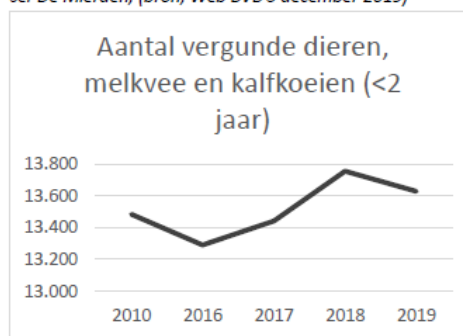
Ontwikkeling vergunde dierplaatsen veehouderijen in Reusel-De Mierden

In onderstaande grafieken (figuur 3) is ingegaan op het vergund aantal dierplaatsen binnen de gemeenten, zoals geregistreerd in het vergunningenbestand web-BVB (registratie aantal vergunde dierplaatsen door de gemeente).

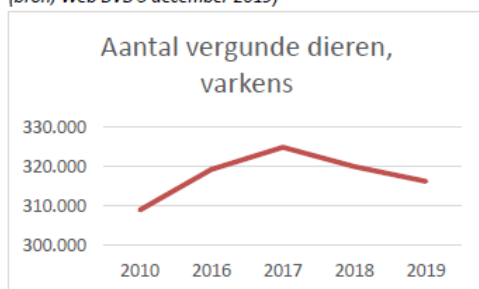
Hoeveelheid vergund rundvleesvee gemeente Reusel-De Mierden, (bron; Web BVB 5 december 2019)

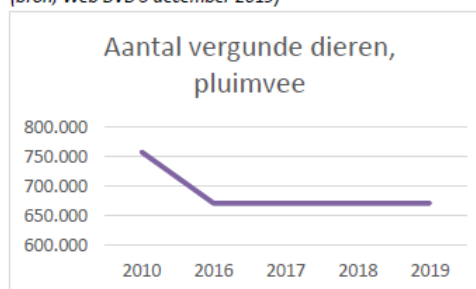
Hoeveelheid vergund melkvee en kalfkoeien gemeente Reusel-De Mierden, (bron; Web BVB 5 december 2019)

Hoeveelheid vergunde varkens gemeente Reusel-De Mierden, (bron; Web BVB 5 december 2019)

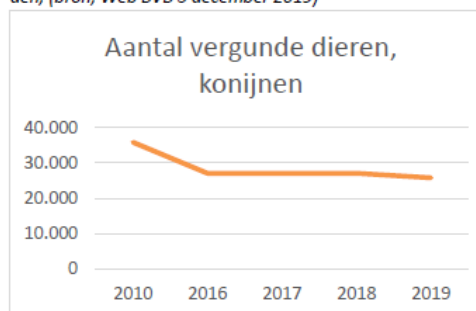
Hoeveelheid vergund pluimvee gemeente Reusel-De Mierden, (bron; Web BVB 5 december 2019)

Hoeveelheid vergunde geiten gemeente Reusel-De Mierden, (bron; Web BVB 5 december 2019)

Hoeveelheid vergunde konijnen gemeente Reusel-De Mierden, (bron; Web BVB 5 december 2019)

Figuur 3: Weergave ontwikkeling aantal vergunde dierplaatsen 2010-2019, gemeente Reusel-De Mierden (bron: gemeente, BVB 5 december 2019)

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de vergunde dierplaatsen en de daaraan gekoppelde emissies (op basis van het type stalsysteem en de wettelijke emissiefactoren zoals die medio 2020 van kracht zijn). In economische omvang uitgedrukt is het aantal vergunde dierplaatsen gestegen tussen 2010 en 2020. De stalemissies zijn in deze periode fors gedaald.

Indicator	2010	2020	2020 t.o.v. 2010 (procentueel)
Economische omvang vergunde dierplaatsen (in NGE, x)	33,5	34,1	+ 2 %
Emissie van ammoniak uit stallen (x 1000 kg/Nh3/jr.)	724	488	-33%
Emissie van geur uit stallen (x 1000 Ou per seconde)	5.143	4.454	-13%
Emissie van fijn stof uit stallen (x 1000 kg PM10/jr)	61,6	44,3	-28%

Tabel 1: Weergave ontwikkeling vergunde dierplaatsen en berekende stalemissies in Reusel-De Mierden. Bron: BVB bestand Noord-Brabant, april 2020, provincie Noord-Brabant.

4.3 Scenario's mogelijke ontwikkeling van de veehouderij in het MER

Op basis van de geschetste ontwikkelingen in de veehouderij wordt door de gemeente voor de komende periode (2020-2024) een forse toename van het aantal verzoeken van veehouders verwacht. Dit kunnen verzoeken zijn van veehouders die stoppen of juist van veehouders met ontwikkelplannen. Ook kan het gaan om verzoeken van initiatiefnemers met plannen voor hergebruik van voormalige veehouderijlocaties of andere agrarische bebouwing (VAB).

Voor het MER is het van belang de mogelijke milieueffecten van benutting van de in het bestemmingsplan geboden planologische ruimte (voor ontwikkeling binnen de veehouderij en voor omschakeling van Vab-locaties) in beeld te brengen. Omdat niet bekend is hoe de ontwikkeling er uit gaat zien, (welke bedrijven gaan groeien/stoppen en in welke mate) wordt er gewerkt met ontwikkelscenario's.

Het eerste scenario gaat uit van een "trendmatige ontwikkeling", welke aansluit bij trendmatige ontwikkeling van de afgelopen jaren, onder meer steeds verdergaande schaalvergroting. Bij een gelijkblijvende of licht veranderde veestapel neemt het aantal bedrijven in het buitengebied van Reusel-De Mierden naar verwachting verder af. Dit is in overeenstemming met de landelijke trend en de ontwikkeling van het aantal bedrijven c.q. locaties in de gemeente Reusel-De Mierden in het verleden.

De landelijke en provinciale eisen m.b.t. de emissiereductie (reductie van de ammoniakemissie per dierplaats) leiden tot een sterke toename van het aantal vrijkomende veehouderij-locaties, zo heeft het bureau Connecting Agri & Food in haar onderzoek in opdracht van de provincie Noord-Brabant geconcludeerd ("Verwachte effecten aanscherping verordening natuurbescherming en invoeren staldering op omvang en structuur veehouderij Noord-Brabant, juni 2017).

Het bureau verwacht dat de autonome forse afname van het aantal varkens- en melkveebedrijven door de voorgenomen maatregelen (aanscherping provinciale eisen) wordt versterkt en versneld.

In een update van dit onderzoek (juli 2020) is opgenomen de reeds ingezette afname van het aantal veehouderijen in Brabant door zal zetten, vooral in de periode tot 2024. Binnen deze periode zullen volgens Connecting Agri & Food veel veehouders vooralsnog afwachtend zijn en beslissingen om al of niet te stoppen of te investeren voorlopig vooruit schuiven.

Uitgaande van de ontwikkeling van het aanwezige aantal locaties en dieren in het verleden in Reusel-De Mierden, zoals opgenomen in de CBS tellingen en de registratie van de vergunde dierplaatsen (zie de figuren hiervoor), gaat het trendmatig scenario uit van een licht dalende omvang van het aantal gehouden kippen en rundvee. Het aantal gehouden varkens stijgt naar verwachting niet meer. Voor alle diercategorieën geldt in dit scenario dat sprake is van een sterke afname van het aantal bedrijven (locaties) waar deze dieren worden gehouden. Gemiddeld worden de blijvende veehouderijen groter. Vooral vanwege de eisen die worden gesteld t.a.v. de maximale emissie van ammoniak per dierplaats (provinciale eisen en landelijk eisen, inclusief een mogelijke aanscherping van de landelijke eisen), de regelingen t.a.v. sanering en verduurzaming van veehouderijen en de gemeentelijke sturing op afname van emissies (geurverordening, vigerend bestemmingsplan voor de intensieve veehouderij) wordt een verdere daling van de stalemissies verwacht in de periode tot 2030.

Het tweede scenario is een “worst case” scenario gemodelleerd en op effecten doorgerekend. Dit scenario gaat uit van maximale benutting van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, zonder een afname van het aantal (planologisch aangeduide) veehouderijen. De ontwikkeling van het aantal bedrijven en het aantal dieren wijkt in dit scenario sterk af van de trendmatige c.q. verwachte ontwikkeling. Dit scenario is bedoeld om de theoretisch geboden planologische ruimte te vertalen in maximaal optredende milieueffecten. Er is geen milieuruimte voor een per saldo toename van de stikstofemissie, maar in dit scenario zal er sprake zijn van een verminderde afname c.q. opvulling van bereikte emissiereducties door een uitbreiding van veehouderijen. De groei van de intensieve veehouderij in Reusel-De Mierden zal gepaard moeten gaan met een afname elders in de regio, gezien de eis tot staldering die is opgenomen in de Interim omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant.

Onderstaande tabel geeft de uitgangspunten van de twee verschillende ontwikkelscenario's weer.

Trendmatige ontwikkeling	Maximale benutting
<p>Groei van bestaande, grotere bedrijven; krimp/stoppen van bestaande, kleinere bedrijven.</p>	<p>Maximale groei van zowel grotere als kleinere bestaande bedrijven</p>
<p>Binnen de grenzen van planologische mogelijkheden bestemmingsplan (inclusief milieuregels opgenomen in bestemmingsplan).</p> <p>Binnen de grenzen van de milieuruimte ten aanzien van ammoniak/natuur, geur, fijnstof en endotoxinen (normen).</p>	<p>Binnen de grenzen van planologische mogelijkheden bestemmingsplan (inclusief milieuregels opgenomen in bestemmingsplan).</p>

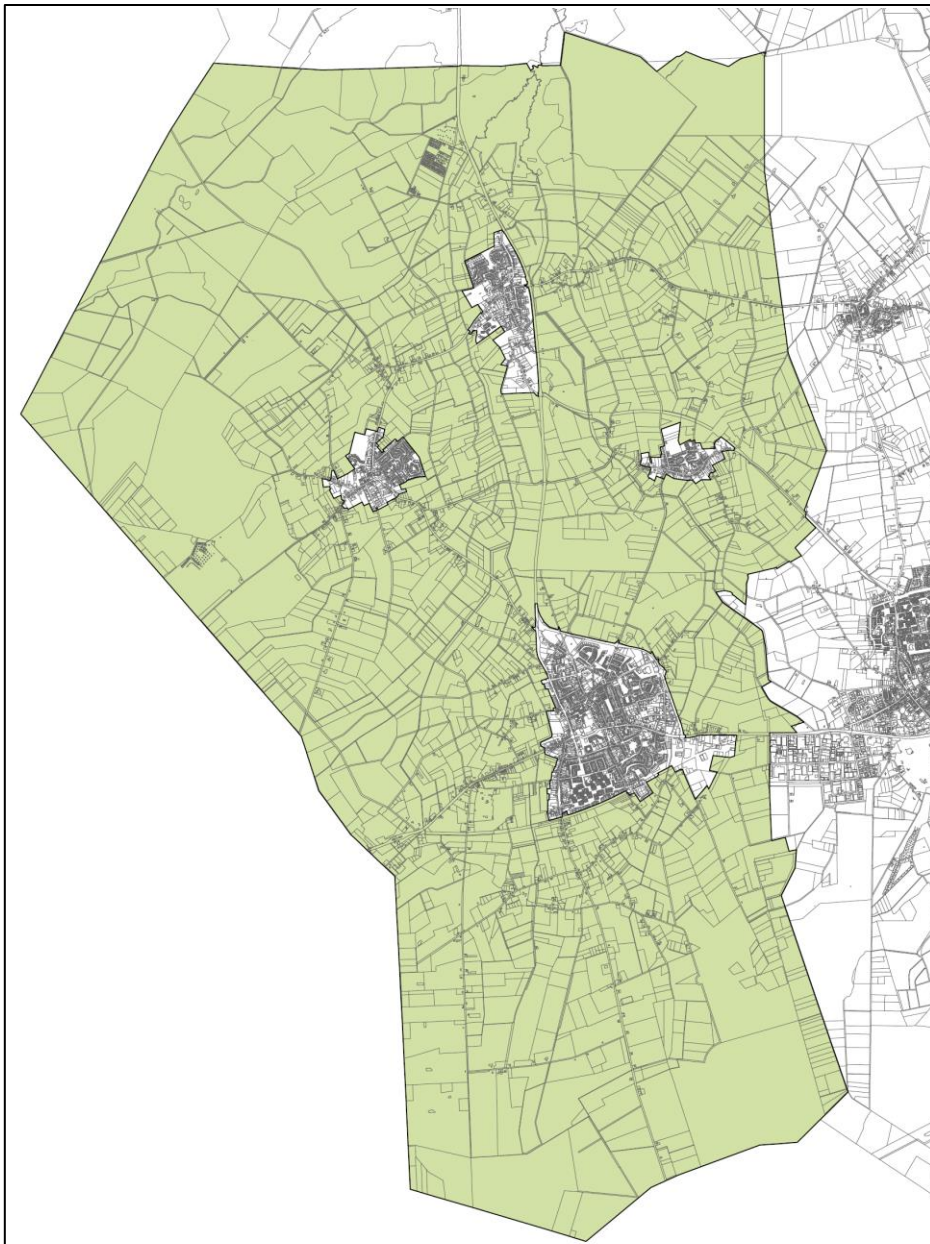
Tabel 2: Vergelijking twee ontwikkelscenario's

5 Te onderzoeken effecten

5.1 Plangebied en studiegebied

Plangebied

In het MER wordt onderscheid gemaakt in het plangebied en in het studiegebied. Het plangebied bestaat uit het buitengebied van Reusel-De Mierden en wordt begrensd door de gemeentegrens van Reusel-De Mierden. In figuur 3 is het plangebied op hoofdlijnen weergegeven.

Figuur 4: Globale begrenzing plangebied buitengebied Reusel-De Mierden

Het is mogelijk dat hier nog wat nuances in aangebracht worden, maar het geeft een goed beeld van het gebied waarvoor het bestemmingsplan 'Buitengebied 2021' wordt geactualiseerd.

Studiegebied

De effecten van de m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten kunnen verder reiken dan het plangebied. Bij de beschrijving van de mogelijke effecten voor een aantal milieuthema's zal sprake zijn van een groter beïnvloedingsgebied dan het plangebied voor het bestemmingsplan, omdat er ook sprake kan zijn van mogelijke effecten buiten het plangebied. Bijvoorbeeld de stikstofbelasting op natuurgebieden in de wijde omgeving van het plangebied ten gevolge van emissies uit stallen van veehouderijen. De omvang van studiegebied verschilt daarom per milieuthema en is gelijk aan of ruimer dan het plangebied.

5.2 Beoordelingsschaal

In het MER worden de effecten (positief en negatief) van het project op verschillende milieuaspecten in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie. Per aspect worden één of meer criteria gebruikt voor de effectbeoordeling. De effecten worden beoordeeld met behulp van de zevenpunt beoordelingsschaal zoals weergegeven in tabel 6.

Score	Toelichting score (ten opzichte van de referentie situatie)
++	Zeer positieve bijdrage / effect
+	Positieve bijdrage / effect
0/+	Licht positieve bijdrage / geen of neutraal effect
0	Gelijkblijvende bijdrage / neutraal
0/-	Licht negatieve bijdrage / effect
-	Negatieve bijdrage / effect
--	Zeer negatieve bijdrage / effect

Tabel 6: Scoremethodiek

5.3 Beoordelingscriteria

In tabel 7 is het beoordelingskader opgenomen.

Thema	Beoordelingscriterium
Natuur	Ontwikkeling stikstofdepositie op natuurgebieden: <ul style="list-style-type: none"> Natura 2000-gebieden (gevoelige en overbelaste habitats en leefgebieden; gebiedsbescherming volgens de Wet natuurbescherming) (voormalige) Wav-gebieden Overige bos- en natuurgebied
	Effecten op soorten (flora en fauna; soortenbescherming volgens de Wet natuurbescherming)
Geur	Ontwikkeling geurhinder ten gevolge van veehouderij: <ul style="list-style-type: none"> Voorgrondbelasting Achtergrondbelasting (cumulatieve belasting)
Fijn stof	Ontwikkeling fijn stof concentraties ten gevolge van veehouderij: <ul style="list-style-type: none"> Jaargemiddelde concentratie fijn stof PM₁₀ Ontwikkeling aantal dagen overschrijding van de daggemiddelde concentratie fijn stof PM₁₀ Ontwikkeling concentratie zeer fijn stof PM_{2,5}
Gezondheid	Ontwikkeling concentratie endotoxinen en overschrijding endotoxine advieswaarde
	Kwaliteit van het woon- en leefklimaat o.b.v. geur, fijn stof, endotoxinen en geluid
Geluid	Kans op verspreiding van ziekten
	Geluidshinder bij geluidsgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige objecten en terreinen en stiltegebieden. Ontwikkeling geluidsbelasting van(wege): <ul style="list-style-type: none"> Inrichtingen Verkeersbewegingen
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Beïnvloeding van landschappelijke patronen/objecten en elementen
	Beïnvloeding van historische landschappelijke patronen/objecten en elementen

	Beïnvloeding van archeologische waarden
Verkeer	Gevolgen voor verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid
Water en bodem	Beïnvloeding van de bodemstructuur en geomorfologie
	Beïnvloeding van het grond- en oppervlaktewatersysteem
Duurzaamheid, energie en klimaat	Ontwikkeling energieverbruik en emissies CO2
	Toepassing maatregelen klimaatadaptatie.
	Bijdrage aan de ontwikkeling van duurzame vormen van energie

Tabel 7 Beoordelingscriteria

De thema's natuur (ammoniak/stikstof), geur, fijn stof en endotoxinen zijn kritische thema's voor wat betreft de te verwachten milieueffecten ten gevolge van veehouderijen en worden hieronder kort toegelicht. Voor deze thema's vindt in het MER een kwantitatieve analyse plaats. Voor de andere thema's vindt beoordeling plaats door middel van expert judgement (kwalitatief).

In het MER wordt naast de milieueffecten ook de verhouding tussen de planologische gebruiksruimte en de milieugebruiksruimte in beeld gebracht.

5.4 Nadere uitwerking van enkele beoordelingscriteria

5.4.1 Natuur en stikstof

Per alternatief/scenario wordt het verschil met de huidige situatie aan stikstofdepositie en beschikbare ontwikkelingsruimte op de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden en de overige voor verzuring gevoelige natuurgebieden (in Reusel-De Mierden en de directe omgeving) in kaart gebracht.

De kritische depositiewaarden van de verschillende habitattypen binnen de Natura 2000-gebieden (0,00 mol N/ha/ja) worden betrokken in de effectbeschrijving en beoordeling. Deze zijn ook van belang bij het beschrijven van de milieuruimte. De berekeningen worden uitgevoerd op basis van het rekenprogramma OPS-Pro en AERIUS.

Voorheen gold de programmatische Aanpak Stikstof (PAS) als toetsingskader voor toestemming voor activiteiten in het kader van de Wet natuurbescherming, zoals een vergunning of een melding. Op 29 mei 2019 heeft de Raad van State geoordeeld dat de PAS niet meer als basis hiervoor gebruikt mag worden. Ook de "standaard grenswaarde" die in het PAS was opgenomen (0,05 mol N/ha/ja), kan nu niet meer worden gebruikt. Nu de standaard grenswaarde onder de PAS niet meer kan worden gebruikt, is een stikstofbeoordeling en mogelijk ook een vergunning Wet natuurbescherming voor heel veel activiteiten nodig is. Voor elke toename, hoe klein ook, is vooralsnog een eigen onderbouwing nodig.

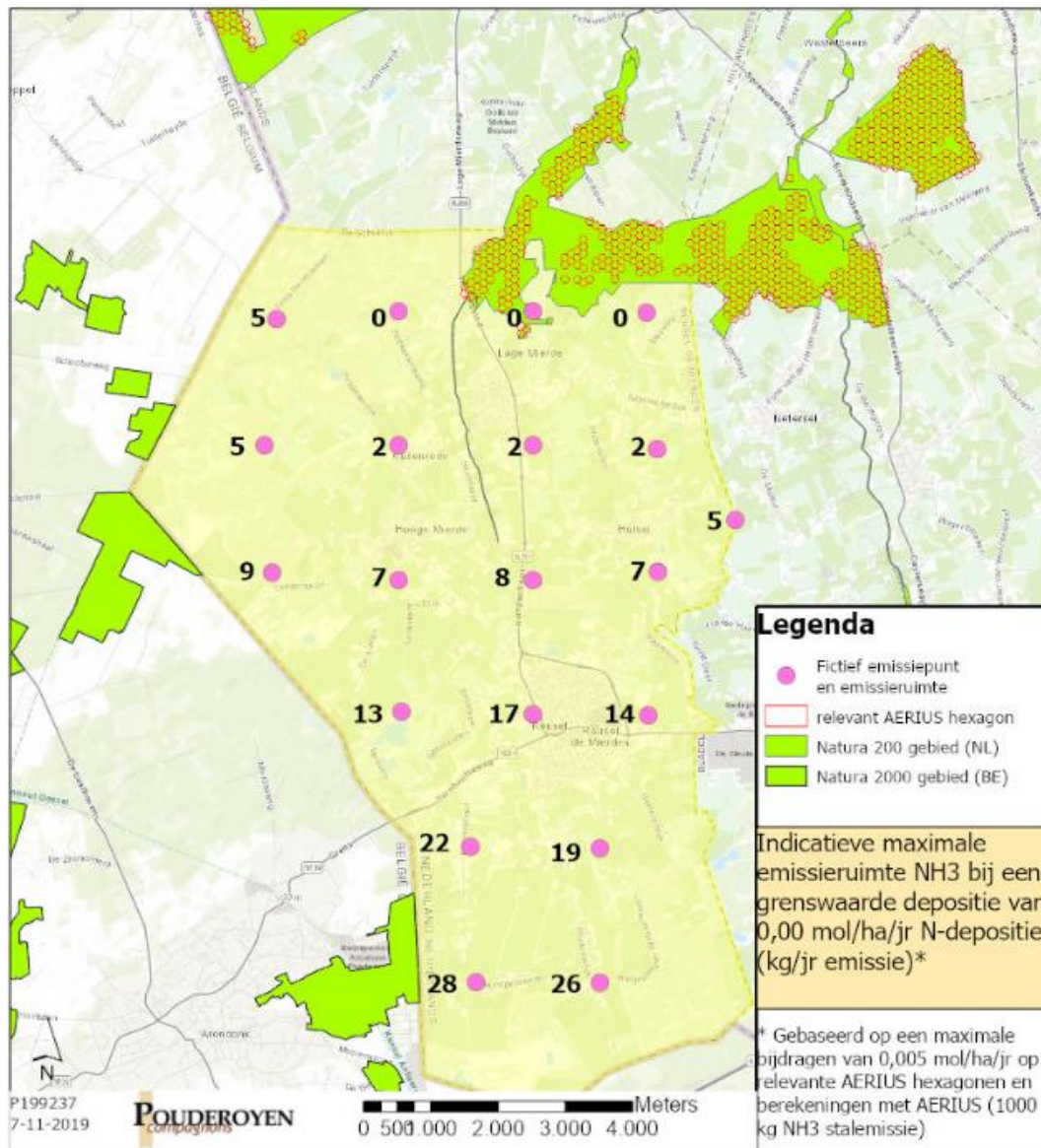
In de afgelopen jaren zijn veel bestemmingsplannen Buitengebied door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigd omdat de geboden planologische ruimte voor ontwikkeling van veehouderijen in die bestemmingsplannen theoretisch gepaard kon gaan met een toename van de stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige en overbelaste Natura 2000-gebieden. Om deze reden is voorgesteld in het bestemmingsplan 'Buitengebied 2021' een stikstofplafond op te nemen. Dit houdt in dat voor ontwikkelingen die het verbaal geregelde stikstofplafond overschrijden een aparte buitenplanse procedure moet worden gevolgd, tenzij het mogelijk is om saldering binnen het bestemmingsplan op een juridisch houdbare wijze op te nemen in de planregels. Het opnemen van een stikstofplafondregeling is op basis van de huidige inzichten noodzakelijk in het kader van de juridische houdbaarheid van het bestemmingsplan. Het stikstofplafond wordt gebaseerd op het onderzoek in het kader van de MER.

Concretisering van ammoniakemissiereductiemaatregelen t.b.v. natuur vindt op landelijk niveau plaats in de kabinetsreacties en –voorstellen, mede op basis van de adviezen van de commissie Remkes over de aanpak van de stikstofproblematiek op de korte termijn (eerste advies verschenen op 25 september; beleidsreactie op 4 oktober), het advies over bemesten en beweiden eind 2019 en het advies voor de aanpak op de lange termijn (advies 8 juni 2020). In de provincie Noord-Brabant wordt gewerkt aan een samenhangend pakket onder de noemer Brabantse Aanpak Stikstof. Deze aanpak is in december 2019 gepresenteerd.

Vaststelling en uitvoering van de landelijke en/of provinciale maatregelen en regelgeving t.a.v. stikstof kan consequenties hebben voor het bestemmingsplan 'Buitengebied 2021' en het op te stellen MER. Omdat dit beleid in ontwikkeling is, kunnen de consequenties daarvan op dit moment nog niet volledig in beeld worden gebracht.

Op de navolgende kaart is voor een aantal locaties in het buitengebied van Reusel-De Mierden de maximale emissietoename van ammoniak (in kg/Nh₃/jaar) weergegeven binnen de drempelwaarde van 0,00 mol/ha/jaar op een voor stikstof overbelast en kwetsbaar Natura 2000-gebied, gelegen in Nederland. Hieruit blijkt dat het Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' maatgevend is. Op basis van de huidige regels is op dit gebied een drempelwaarde van 0,00 mol/ha/jaar stikstofdepositie maatgevend voor de vergunbaarheid van initiatieven, zoals de uitbreiding van veehouderijen.⁴

⁴ O.a. in haar uitspraak van 27 december 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:3578) heeft de Raad van State aangegeven dat als een project dat in Nederland wordt uitgevoerd, significant negatieve effecten in de vorm van stikstofdepositie heeft op een in België gelegen Natura 2000-gebied, bij de effectbeoordeling mag worden uitgegaan van de in Vlaanderen gehanteerde beoordelingsystematiek. Omdat de toetsingskaders in Nederland strenger zijn, zijn de Nederlandse N2000-gebieden op dit moment in de praktijk maatgevend.

Figuur 5: Emissieruimte ammoniak bij grenswaarde stikstofdepositie 0,00 mol N/ha/jaar

5.4.2 Geur uit stallen van veehouderijen

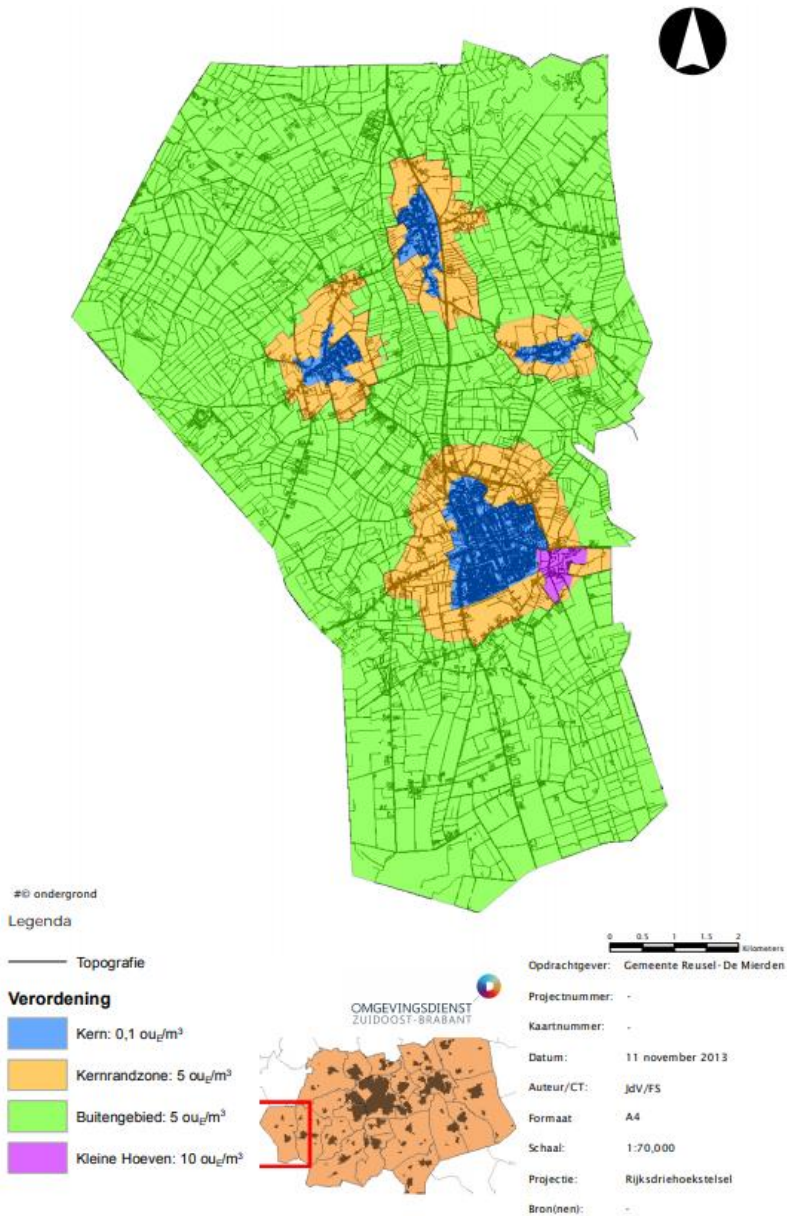
De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) stelt normen aan de geurbelasting van veehouderijen op geurgevoelige objecten en stelt minimale afstanden vast van veehouderijen tot geurgevoelige objecten. Op grond van deze wet kunnen gemeenten een geurverordening opstellen waarin zij - binnen bepaalde wettelijke marges - hun eigen geurnormen stellen. Een gemeente die eigen geurbeleid wil voeren, moet daarvoor wel de huidige geursituatie in kaart brengen en een gebiedsvisie opstellen.

Verordening geurhinder en veehouderij Reusel-De Mierden

Op 17 december 2013 heeft de gemeenteraad van Reusel-De Mierden de Verordening geurhinder en veehouderij vastgesteld. Met de gebiedsvisie en de geurverordening wordt invulling gegeven aan de beleidsruimte die de geurwetgeving biedt. De verordening is op 23 december 2013 in werking getreden. In de gemeentelijke Verordening geurhinder en veehouderij zijn de volgende (afwijkende) geurnormen opgenomen:

- voor het invloedsgebied woonkern Reusel, Hulsel, Hooge Mierde en Lage Mierde: 0,1 OU_E
- voor het invloedsgebied Buitengebied (incl. kernrandzones): 5 OU_E
- voor het invloedsgebied Bedrijventerrein Kleine Hoeven: 10 OU_E

Navolgend de kaart behorende bij de geurverordening met de aangewezen invloedsgebieden.

Figuur 6: Kaart Verordening geurhinder en veehouderij 2013 gemeente Reusel-De Mierden

Interim omgevingsverordening en cumulatie van geur

Op basis van de Interim omgevingsverordening dient de kans op cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) op geurgevoelige objecten in de bebouwde kom niet meer dan 12% en het buitengebied niet meer dan 20% te bedragen, tenzij er – indien blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voorgenomen percentages – maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, welke ten minste de eigen bijdrage compenseert. Deze gebiedsnormen zijn opgenomen om ervoor te zorgen dat er op gebiedsniveau, geen nieuwe overbelastingen voor geurhinder ontstaan en om bij te dragen aan een afname van de belasting waar deze cumulatief te hoog is. Door voor het aspect geurhinder onder voorwaarde van een proportionele bijdrage aan de afname van geurhinder ontwikkelingen toe te staan neemt de overbelasting af.

CHW-experimenten

Er is geconstateerd dat de Wgv (incl. gemeentelijke en provinciale toetswaarden en eisen ten aanzien van geurhinder) onvoldoende handvatten biedt om bestaande geuroverlast tot een aanvaardbaar niveau te brengen. Ter concretisering daarvan hebben de provincies Noord-Brabant, Limburg en Gelderland een aanvraag voor een tweetal CHW-experimenten ingediend om extra mogelijkheden te bieden aan gemeenten om overbelaste situaties aan te pakken. Deze CHW-experimenten betreffen:

- *Geur en SLA*⁵: met het CHW-experiment “geur en SLA” krijgen gemeenten onder andere meer mogelijkheden om voor nieuwe en bestaande situaties reductie van emissies of immissies uit stallen voor te schrijven als blijkt dat de nadelige gevolgen van deze emissies voor het milieu verder kunnen en moeten worden beperkt. Dit gezien de technische mogelijkheden, de milieubelasting ter plaatse, de cumulatieve gevolgen en de lokale ambities ter verbetering van de luchtkwaliteit. Het gaat hierbij om de reductie van de emissie en –immissie van geur, ammoniak en fijnstof.
- *Innovatie in stallen*: het CHW-experiment “innovatie in stallen” is bedoeld voor het versnellen van het toepassen van innovatieve technieken in huisvestingssystemen van veehouderijen. Dit door deze innovatieve technieken via experimenteerruimte vroegtijdig toe te kunnen staan.

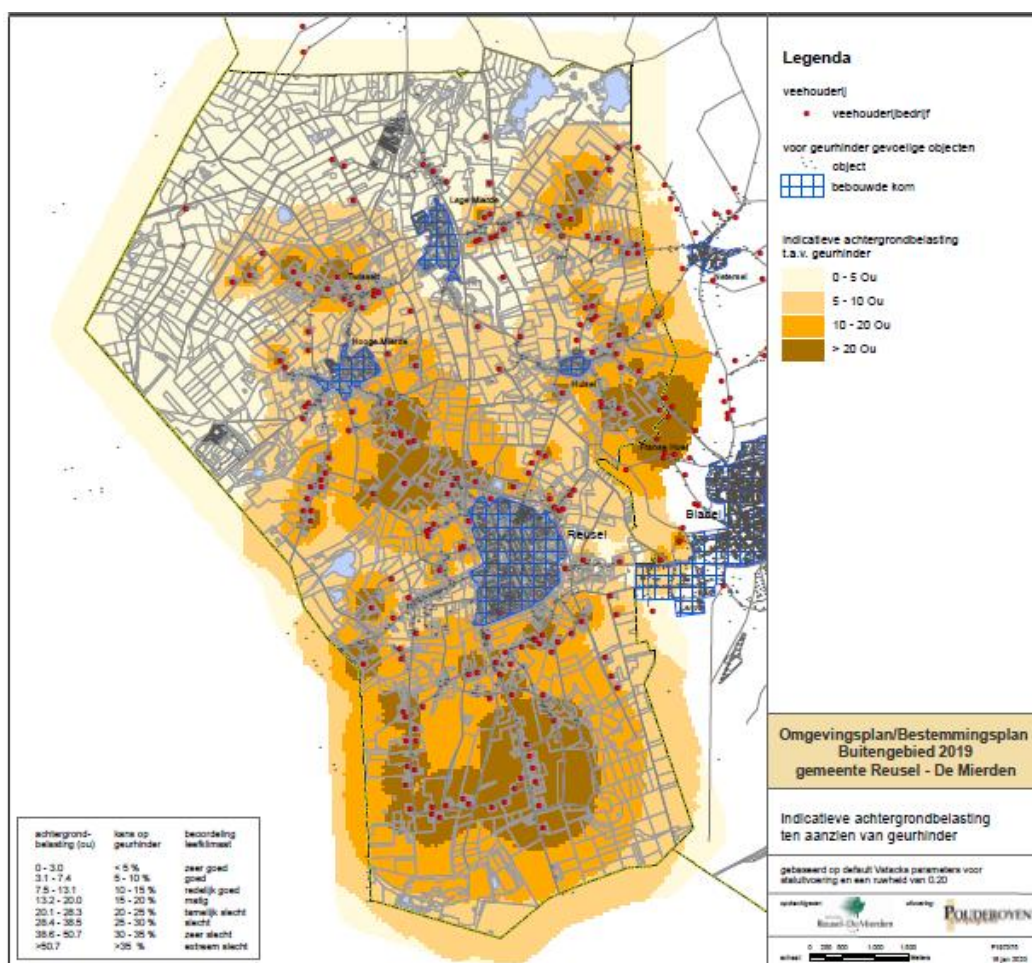
Alvorens inzet van de CHW-experimenten plaatsvindt, dient eerst uit MER-onderzoeken en praktijktoetsen die in het kader van de SLA worden uitgevoerd te blijken dat inzet van deze CHW-experimenten inderdaad aanvullende sturingsmogelijkheden biedt op de gewenste afname van geuroverlast. Dit geeft mogelijk aanleiding tot actualisatie van de gemeentelijke geurverordening. Deze aspecten zullen dan ook in de m.e.r. voor het bestemmingsplan ‘Buitengebied 2021’ nader onderzocht worden.

⁵ SLA staat voor Schone Lucht Akkoord. Hierin maakt het Rijk met gemeenten en provincies afspraken over het verbeteren van de luchtkwaliteit in grote steden en rondom intensieve veehouderijen

Geurberekeningen

Basis van de uit te voeren geurberekeningen zijn de veehouderijgegevens uit het Bestand Veehouderij Bedrijven (BVB) en de locaties van de voor geurhinder gevoelige objecten (woningen en andere functies). In BVB zijn mogelijk nog vergunningen opgenomen van veehouderijen die reeds beëindigd zijn. De veehouderijgegevens moeten t.b.v. het MER dan ook eerst geactualiseerd worden. De geurberekeningen worden uitgevoerd met behulp van een geografisch informatiesysteem, gebaseerd op het V-stacks model. Het studiegebied bestaat uit het plangebied en een zone van circa 2 km daaromheen.

Op navolgende kaart is de indicatieve cumulatieve geurbelasting in de huidige situatie (op basis van het provinciale BVB-bestand en de actuele geuremissiefactoren) weergegeven. Deze kaart is bijgevoegd in de bijlagen. Uit deze kaart is af te leiden dat voor delen van het buitengebied sprake is van een overschrijding van de cumulatieve geurnorm van 20 Ou in de Interim omgevingsverordening. Bedrijfsontwikkeling van veehouderijen met een relevante bijdrage aan die overbelasting is alleen toegestaan onder voorwaarde van een proportionele afname van de bijdrage van dat bedrijf aan de overbelaste situatie.

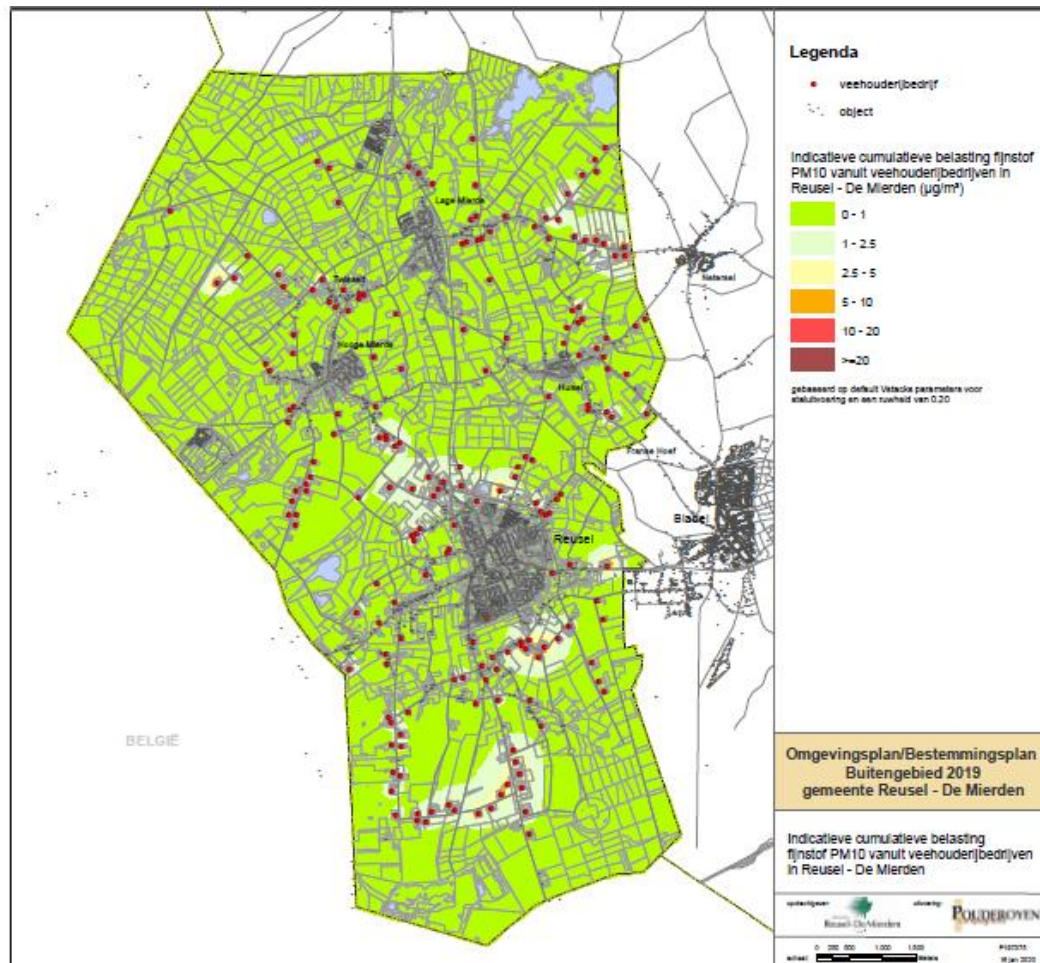

Figuur 7: Kaart cumulatieve geurbelasting uit stallen van veehouderijen, op basis van provinciaal BVB bestand eind 2019 en actuele geuremissiefactoren uit de Rgv, bewerking Pouderoyen Compagnons

5.4.3 Fijn stof

Eerst wordt de achtergrondconcentratie in het buitengebied op kaart weergegeven en het aandeel hierin vanuit de veehouderij op basis van het milieuvergunningenbestand. Daarna wordt per alternatief/scenario beoordeeld wat het risico is op normoverschrijding of overschrijding van advieswaarden door extra emissies van fijn stof (PM₁₀). Dit kan mogelijk het geval zijn door de toename van extra bedrijfsemissies door vooral de pluimveehouderij. Het effect op de luchtkwaliteit door verkeerstoename is in het buitengebied beperkt en brengen wij alleen kwalitatief in beeld.

Op navolgende kaart is de indicatieve concentratie fijn stof (PM₁₀) in de huidige situatie weergegeven.

Figuur 8: Kaart indicatieve cumulatieve belasting fijn stof (PM₁₀) uit stallen van veehouderijen – huidige situatie (bron: stalgegevens BVB Noord-Brabant eind 2019, berekening fijn stof concentratie Pouderoyen Compagnons)

5.4.4 Endotoxinen

Tegelijk met het VGO-rapport is in juli 2016 het rapport 'Emissies van endotoxinen uit de veehouderij (fase 3a)' bekend gemaakt. Dit rapport beschrijft het resultaat van metingen aan de emissies van endotoxinen uit de veehouderij. Endotoxinen zijn deeltjes van de celwand van (dode) gramnegatieve bacteriën. Endotoxinen vormen een onderdeel van het fijn stof dat afkomstig is uit veehouderijen. Vooruitlopend op de ontwikkeling van een landelijk toetsingskader heeft het Ondersteuningsteam Veehouderij en Volksgezondheid de 'Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0' (Toetsingskader endotoxinen) opgesteld. Uitgangspunt van het toetsingskader is de advieswaarde van de Gezondheidsraad van 30 EU/m³ voor endotoxinen.

In het toetsingskader zijn afstanden bepaald die een te hoge blootstelling aan endotoxinen zullen voorkomen. Voor vleeskuikens, legkippen en vleesvarkens zijn afstandsgrafieken opgesteld, aan de hand waarvan op basis van de fijnstofemissie in kilogrammen per jaar kan worden bepaald welke afstand tot gevoelige objecten moet worden aangehouden.

Naast de individuele contouren per bedrijf moet ook de cumulatie met andere bedrijven in de omgeving betrokken worden in de beoordeling. In het toetsingskader is niet voorzien in een berekeningswijze voor cumulatie, zodat uitgegaan moet worden van een kwalitatieve beoordeling. Om toch een beeld te geven van de cumulatieve endotoxinen-blootstelling zijn de afstandsgrafieken voor een 30 EU/m³ belasting, d.w.z. de bij de grafieken behorende vergelijkingen, wiskundig vertaald naar formules. Met deze formules kan de belasting op een object door emissie van een veehouderij berekend worden. Dit geeft een indicatie van waar de advieswaarde van 30 EU/m³ mogelijk overschreden wordt.

De gehanteerde formules zijn hieronder weergegeven:

Vleeskuikens

$$afstand = 6.46065585 * (emissie^{0.49242746})$$

Leghennen

$$afstand = 14.1291356 * (emissie^{0.31511434})$$

Vleesvarkens

$$afstand = 60.0608184 * \ln(emissie) - 231.712643$$

vleeskuikens

$$belasting = (30 * emissie) / (e^{(\ln(afstand / 6.46065585) / 0.49242746)})$$

leghennen

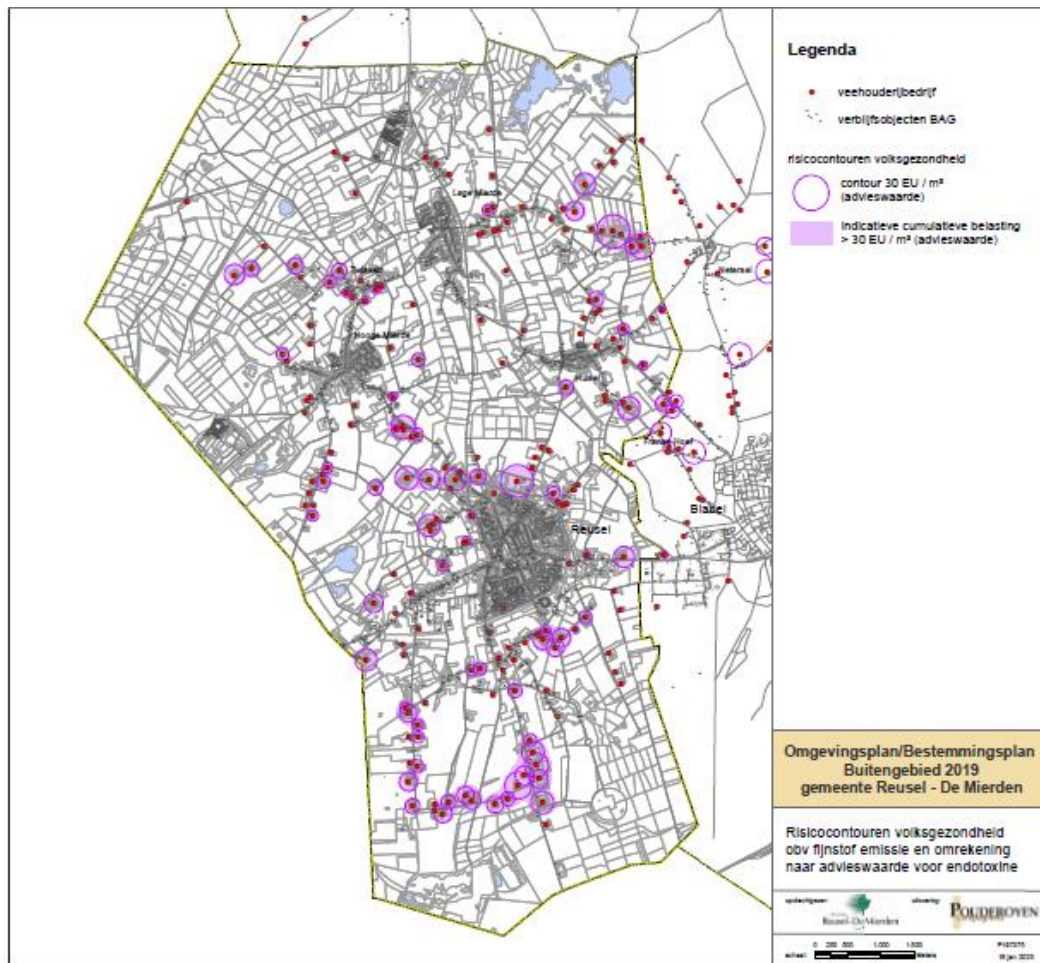
$$belasting = (30 * emissie) / (e^{(\ln(afstand / 14.1291356) / 0.31511434)})$$

vleesvarkens

$$belasting = (30 * emissie) / (e^{((afstand + 231.712643) / 60.0608184)})$$

Figuur 9: Gehanteerde formules om een indicatie te geven van de concentratie endotoxinen op basis van fijn stof emissie

In navolgend figuur zijn de indicatieve endotoxinen risicocontouren o.b.v. 30 EU/m³ per veehouderij weergegeven, berekend o.b.v. vergunde fijn stof emissies van veehouderijen in het plangebied.

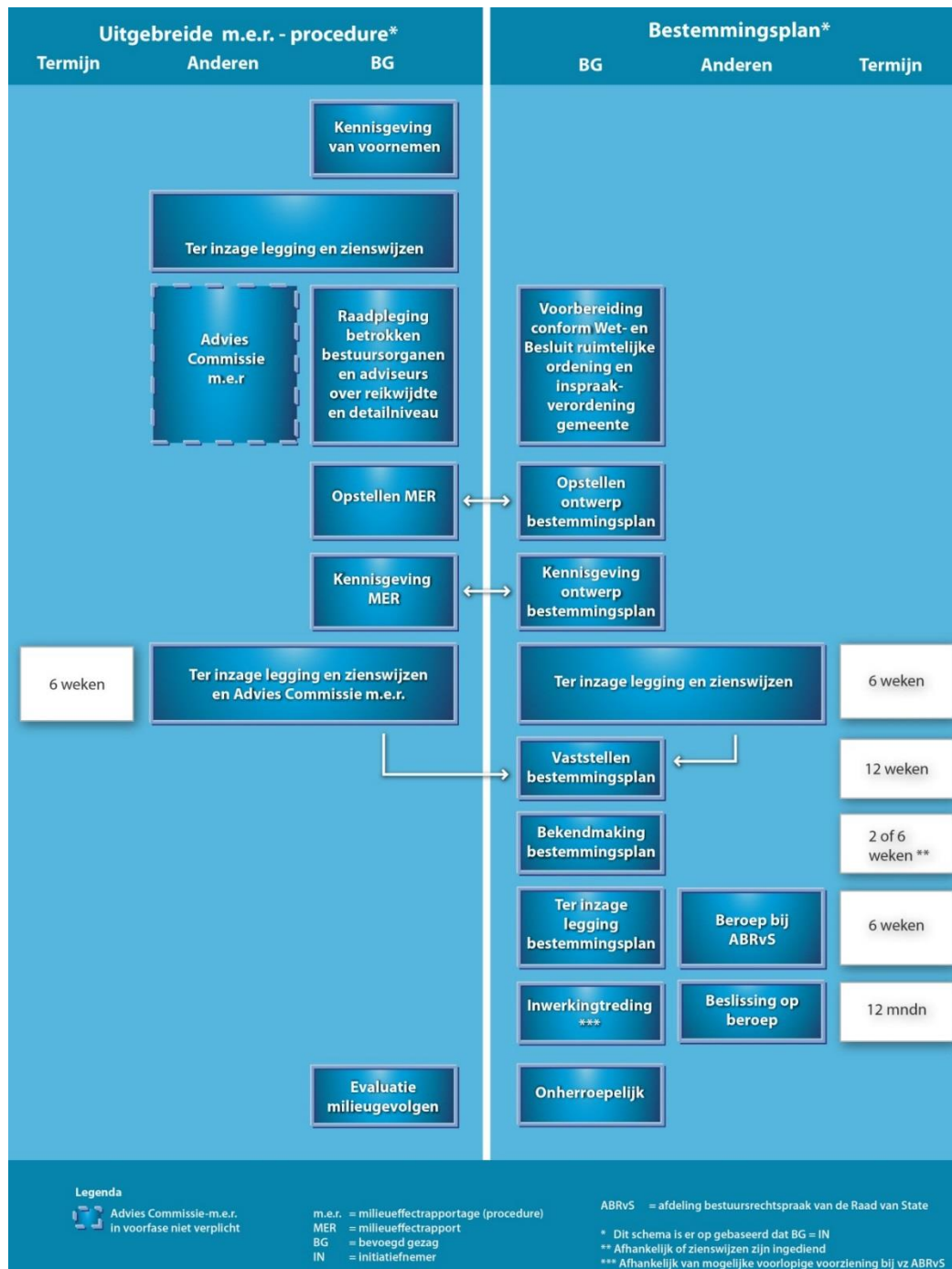
Figuur 10: Kaart indicatieve endotoxine risicocontouren – huidige situatie (bron: stalgegevens BVB Noord-Brabant eind 2019, berekening concentratie endotoxinen Pouderoyen Compagnons)

Bijlagen

- 1) Samenhang tussen m.e.r.-procedure en de procedure voor het bestemmingsplan
- 2) Verklarende woordenlijst

Bijlage 1

Samenhang tussen m.e.r.-procedure en de procedure voor het bestemmingsplan

Bijlage 2

Verklarende woordenlijst

<i>Alternatief</i>	Eén van de mogelijke oplossingen om de doelstellingen te bereiken.
<i>Archeologie</i>	Wetenschap die een bepaalde cultuur of samenlevingsvorm in een bepaalde periode in het verleden tracht te doorgronden via bodemvondsten en andere (stoffelijke) overblijfselen.
<i>Autonome ontwikkeling</i>	De ontwikkeling van het milieu en andere factoren als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd; het betreft alleen die ontwikkelingen die kunnen worden afgeleid uit vastgesteld beleid.
<i>Structuurvisie</i>	Gemeentelijk plan dat richting geeft aan de gewenste ruimtelijke inrichting van een gebied waardoor voor eenieder in algemene zin duidelijk is of bepaalde initiatieven daarbinnen passen.
<i>Beperking veehouderij gebied</i>	Gebied waar de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen zijn beperkt.
<i>Bestemmingsplan</i>	Gemeentelijk plan met voorschriften, betreffende de bestemming van een bepaald terrein.
<i>Bevoegd Gezag</i>	De overheidsinstantie die bevoegd is (het m.e.r.-plichtige) besluit te nemen (en die de m.e.r.-procedure organiseert).
<i>Commissie voor de m.e.r. / Cmer</i>	Onafhankelijke commissie die het Bevoegd Gezag adviseert over richtlijnen voor de inhoud van het MER en de beoordeling van de kwaliteit van het MER.
<i>Cultuurhistorie</i>	De geschiedenis van de beschaving. In drie wetenschappelijke velden; historische geografie, bouwhistorie en archeologie.
<i>Flora</i>	Verzameling van plantensoorten die in een gebied wordt aangetroffen.
<i>Fauna</i>	Verzameling van diersoorten die in een gebied wordt aangetroffen.
<i>Initiatiefnemer</i>	De rechtspersoon die (de m.e.r.-plichtige activiteit) wil ondernemen.
<i>Klimaatadaptatie</i>	Aanpassing aan klimaatverandering.
<i>m.e.r.</i>	Milieueffectrapportage, de procedure.
<i>MER</i>	Milieueffectrapport, het document.

<i>Natura 2000</i>	Europees Netwerk van beschermde natuurgebieden.
<i>Natuur Netwerk Brabant (NNB)</i>	Samenhangend netwerk van Brabantse natuurgebieden bestaande uit de meest waardevolle natuur- en bosgebieden en andere gebieden met belangrijke aanwezige en te ontwikkelen natuurwaarden.
<i>Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)</i>	Dient als bekendmaking van het voornemen tot het opstellen van het Milieueffectrapport en beschrijft de kaders/detailniveau voor de verkenning.
<i>Passende beoordeling</i>	Een beoordeling die moet worden opgesteld, t.b.v. de vergunningverlening binnen de Wet natuurbescherming, indien significante effecten niet uitgesloten kunnen worden.
<i>Plangebied</i>	Het gebied waar het bestemmingsplan op toe ziet.
<i>Referentiesituatie</i>	De situatie in het plangebied wanneer enkel de autonome ontwikkelingen en niet de voorgenomen activiteit plaatsvindt. Ten opzichte van deze situatie worden de effecten van de activiteit beoordeeld.
<i>Significant (negatief) effect</i>	Effecten die als gevolg hebben dat instandhoudings-doelstellingen van Natura 2000-gebieden/Beschermde Natuurmonumenten niet worden gehaald.
<i>Studiegebied</i>	Gebied waarbinnen relevante effecten op kunnen treden veroorzaakt door de ingreep.
<i>Toetsingsadvies</i>	Advies van de Commissie voor de m.e.r. waarin deze het MER beoordeelt op de aanwezigheid van essentiële informatie. De vastgestelde richtlijnen vormen hierbij het toetsingskader.
<i>Voortoets</i>	Beoordeling of activiteiten mogelijk nadelige effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied.
<i>Zorgvuldige veehouderij</i>	Een veehouderij, die door het treffen van maatregelen, onder andere gericht op landschap, het verder sluiten van kringlopen op lokaal niveau, emissiebeperking en gezondheid voor mens en dier, ruimtelijk en maatschappelijk optimaal is ingepast in zijn omgeving.

